

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення проведення судового засідання у разі неможливості його повного фіксування технічними засобами в умовах воєнного чи надзвичайного стану (реєстр. № 8359 від 13 січня 2023 року)

За пропозицією Голови Комітету Комітет Верховної Ради України з питань правової політики повторно розглянув на своєму засіданні 19 лютого 2026 року (протокол № 213) проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення проведення судового засідання у разі неможливості його повного фіксування технічними засобами в умовах воєнного чи надзвичайного стану (реєстр. № 8359 від 13 січня 2023 року), поданий народними депутатами України Масловим Д.В. та іншими народними депутатами України (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту його метою є забезпечення проведення судового засідання у разі неможливості його повного фіксування технічними засобами в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

Проектом Закону запропоновано доповнити Господарський процесуальний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України та Кодекс адміністративного судочинства України положеннями про те, що в умовах воєнного чи надзвичайного стану, у разі об'єктивної неможливості здійснення повного фіксування судового засідання технічними засобами, хід судового засідання фіксується секретарем судового засідання письмово у протоколі судового засідання, в якому відображаються істотні моменти розгляду справи в тій послідовності, в якій вони мали місце в судовому засіданні.

Такий протокол судового засідання складається секретарем судового засідання впродовж п'яти днів з дня закінчення судового засідання.

У виняткових випадках під час розгляду особливо складних справ, якщо складання журналу вимагає значного часу, його складення може бути здійснено впродовж десяти днів після закінчення судового засідання.

Учасники справи мають право ознайомитися з таким протоколом судового засідання та упродовж п'яти днів з дня його складення та підписання подавати свої письмові зауваження щодо неповноти або неправильності його змісту, які долучаються до матеріалів справи.

Крім того, Законопроектом пропонується доповнити Закон України «Про доступ до судових рішень» положенням про те, що в умовах воєнного чи надзвичайного стану, у разі об'єктивної неможливості внесення судового

рішення до Реєстру, як виключення, суд вносить до Реєстру всі судові рішення і окремі думки суддів невідкладно за першої можливості, але не пізніше п'яти робочих днів з дня усунення відповідних обставин.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Вища рада правосуддя підтримують прийняття Законопроекту за умови врахування пропозицій та зауважень, вказаних у своїх висновках, до нього.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу визнав положення Законопроекту такими, що регулюються національним законодавством країн - членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Комітет з питань антикорупційної політики, розглянувши на своєму засіданні Законопроект, дійшов висновку та прийняв рішення, що він відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Комітет з питань бюджету прийняв рішення на своєму засіданні, що Законопроект не має впливу на показники бюджету (реалізацію положень законопроекту належить здійснювати за рахунок та в межах видатків державного бюджету на забезпечення діяльності органів судової влади).

За результатами проведення антикорупційної експертизи Національне агентство з питань запобігання корупції ідентифікувало у Законопроекті корупціогенні фактори та рекомендує доопрацювати Законопроект з урахуванням наданих рекомендацій.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, розглянувши Законопроект, висловило ряд зауважень та пропозицій щодо його змісту.

Комітет з питань правової політики розглянув Законопроект на своєму засіданні 2 березня 2023 року (протокол № 115) та запропонував Верховній Раді України за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу і в цілому в редакції Комітету.

З метою дотримання правил нормотворчості та забезпечення чіткості формулювання положень Законопроекту Головою Комітету запропоновано уточнити текст Законопроекту, виклавши його в такій редакції:

«З А К О Н У К Р А Ї Н И

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення фіксування судового засідання в умовах воєнного чи надзвичайного стану у разі знеструмлення електромережі суду

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. Статтю 222 Господарського процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 48, ст. 436) доповнити новою частиною такого змісту:

«8. В умовах воєнного чи надзвичайного стану у разі знеструмлення електромережі суду, на час такого знеструмлення фіксування судового засідання може здійснюватися за ініціативою суду (якщо є згода всіх учасників справи, які з'явилися в судовому засіданні) за допомогою протоколу судового засідання, який веде секретар судового засідання відповідно до статті 223 цього Кодексу.

У такому випадку в протоколі судового засідання відображаються істотні моменти розгляду справи в тій послідовності, в якій вони мали місце в судовому засіданні, а саме:

- 1) рік, місяць, число і місце судового засідання;
- 2) час початку судового засідання;
- 3) найменування суду, який розглядає справу, прізвище та ініціали судді, секретаря судового засідання;
- 4) справа, що розглядається, імена (найменування) сторін та інших осіб, які беруть участь у справі;
- 5) відомості про явку сторін та інших учасників справи, або їх неявку, причини відсутності та про вручення їм судових повісток;
- 6) відомості про роз'яснення сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, їх процесуальних прав та обов'язків;
- 7) розпорядження головуєчого та ухвали, постановлені в судовому засіданні без оформлення окремого документа, а також відомості про оголошення ухвал, оформлених окремим документом;
- 8) заяви і клопотання сторін та інших учасників справи, які беруть участь у справі, хід їх обговорення;
- 9) основний зміст пояснень сторін, третіх осіб, їх представників та інших учасників справи, які беруть участь у справі, а також показання свідків;
- 10) подані докази, хід дослідження доказів, а у разі, якщо докази не додаються до справи, - номер, дата та зміст письмових доказів, а також ознаки і властивості речових, електронних доказів;
- 11) зміст судових дебатів;
- 12) відомості про оголошення рішення, ухвали, постанови;
- 13) роз'яснення сторонам та іншим учасникам справи, які беруть участь у справі, змісту рішення, ухвали, постанови, порядку і строку їх оскарження, а також права на ознайомлення з протоколом судового засідання та подачу на нього зауважень;
- 14) час закінчення судового засідання;
- 15) інші відомості, визначені цим Кодексом.

У такому разі протокол судового засідання складається секретарем судового засідання впродовж трьох днів з дня закінчення судового засідання.

Учасники справи мають право ознайомитися з таким протоколом судового засідання, робити з нього копії та упродовж двох днів з дня закінчення строку,

зазначеного у попередньому абзаці, подавати свої письмові зауваження щодо неповноти або неправильності його змісту, які долучаються до матеріалів справи.

Суд розглядає зауваження щодо такого протоколу за правилами, встановленими статтею 224 цього Кодексу».

2. Статтю 247 Цивільного процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 48, ст. 436) доповнити новою частиною такого змісту:

«7. В умовах воєнного чи надзвичайного стану у разі знеструмлення електромережі суду, на час такого знеструмлення фіксування судового засідання може здійснюватися за ініціативою суду (якщо є згода всіх учасників справи, які з'явилися в судовому засіданні) за допомогою протоколу судового засідання, який веде секретар судового засідання відповідно до статті 248 цього Кодексу.

У такому випадку в протоколі судового засідання відображаються істотні моменти розгляду справи в тій послідовності, в якій вони мали місце в судовому засіданні, а саме:

- 1) рік, місяць, число і місце судового засідання;
- 2) час початку судового засідання;
- 3) найменування суду, який розглядає справу, прізвище та ініціали судді, секретаря судового засідання;
- 4) справа, що розглядається, імена (найменування) сторін та інших осіб, які беруть участь у справі;
- 5) відомості про явку сторін та інших учасників справи, або їх неявку, причини відсутності та про вручення їм судових повісток;
- 6) відомості про роз'яснення сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, їх процесуальних прав та обов'язків;
- 7) розпорядження головуючого та ухвали, постановлені в судовому засіданні без оформлення окремого документа, а також відомості про оголошення ухвал, оформлених окремим документом;
- 8) заяви і клопотання сторін та інших учасників справи, які беруть участь у справі, хід їх обговорення;
- 9) основний зміст пояснень сторін, третіх осіб, їх представників та інших учасників справи, які беруть участь у справі, а також показання свідків;
- 10) подані докази, хід дослідження доказів, а у разі, якщо докази не додаються до справи, - номер, дата та зміст письмових доказів, а також ознаки і властивості речових, електронних доказів;
- 11) зміст судових дебатів;
- 12) відомості про оголошення рішення, ухвали, постанови;
- 13) роз'яснення сторонам та іншим учасникам справи, які беруть участь у справі, змісту рішення, ухвали, постанови, порядку і строку їх оскарження, а також права на ознайомлення з протоколом судового засідання та подачу на нього зауважень;

- 14) час закінчення судового засідання;
- 15) інші відомості, визначені цим Кодексом.

У такому разі протокол судового засідання складається секретарем судового засідання впродовж п'яти днів з дня закінчення судового засідання.

Учасники справи мають право ознайомитися з таким протоколом судового засідання, робити з нього копії та упродовж п'яти днів з дня закінчення строку, зазначеного у попередньому абзаці, подавати свої письмові зауваження щодо неповноти або неправильності його змісту, які долучаються до матеріалів справи.

Зауваження розглядаються судом за правилами, встановленими статтею 249 цього Кодексу».

3. Статтю 229 Кодексу адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 48, ст. 436) доповнити новою частиною такого змісту:

«5. В умовах воєнного чи надзвичайного стану у разі знеструмлення електромережі суду, на час такого знеструмлення фіксування судового засідання може здійснюватися за ініціативою суду (якщо є згода всіх учасників справи, які з'явилися в судовому засіданні) за допомогою протоколу судового засідання, який веде секретар судового засідання відповідно до статті 230 цього Кодексу.

У такому випадку в протоколі судового засідання відображаються істотні моменти розгляду справи в тій послідовності, в якій вони мали місце в судовому засіданні, а саме:

- 1) рік, місяць, число і місце судового засідання;
- 2) час початку судового засідання;
- 3) найменування суду, який розглядає справу, прізвище та ініціали судді, секретаря судового засідання;
- 4) справа, що розглядається, імена (найменування) сторін та інших осіб, які беруть участь у справі;
- 5) відомості про явку сторін та інших учасників справи, або їх неявку, причини відсутності та про вручення їм судових повісток;
- 6) відомості про роз'яснення сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, їх процесуальних прав та обов'язків;
- 7) розпорядження головуєчого та ухвали, постановлені в судовому засіданні без оформлення окремого документа, а також відомості про оголошення ухвал, оформлених окремим документом;
- 8) заяви і клопотання сторін та інших учасників справи, які беруть участь у справі, хід їх обговорення;
- 9) основний зміст пояснень сторін, третіх осіб, їх представників та інших учасників справи, які беруть участь у справі, а також показання свідків;
- 10) подані докази, хід дослідження доказів, а у разі, якщо докази не додаються до справи, - номер, дата та зміст письмових доказів, а також ознаки і властивості речових, електронних доказів;

- 11) зміст судових дебатів;
- 12) відомості про оголошення рішення, ухвали, постанови;
- 13) роз'яснення сторонам та іншим учасникам справи, які беруть участь у справі, змісту рішення, ухвали, постанови, порядку і строку їх оскарження, а також права на ознайомлення з протоколом судового засідання та подачу на нього зауважень;
- 14) час закінчення судового засідання;
- 15) інші відомості, визначені цим Кодексом.

У такому разі протокол судового засідання складається секретарем судового засідання впродовж п'яти днів з дня закінчення судового засідання.

Учасники справи мають право ознайомитися з таким протоколом судового засідання, робити з нього копії та упродовж п'яти днів з дня закінчення строку, зазначеного у попередньому абзаці, подавати свої письмові зауваження щодо неповноти або неправильності його змісту, які долучаються до матеріалів справи.

Зауваження розглядаються судом за правилами, встановленими статтею 231 цього Кодексу».

4. Статтю 11 Закону України «Про доступ до судових рішень» (Відомості Верховної Ради України, 2006, № 15, ст. 128 із наступними змінами) доповнити новою частиною такого змісту:

«2¹. В умовах воєнного чи надзвичайного стану у разі знеструмлення електромережі суду та об'єктивної неможливості внесення судового рішення до Реєстру, як виключення з положень частини третьої статті 3 цього Закону, суд вносить до Реєстру всі судові рішення і окремі думки суддів невідкладно за першої можливості, але не пізніше наступного робочого дня з дня усунення відповідних обставин».

II. Прикінцеві положення.

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Справи у судах першої, апеляційної та касаційної інстанцій, провадження у яких відкрито до набрання чинності цим Законом, розглядаються з урахуванням особливостей, що діють після набрання чинності цим Законом»

Комітет звертає увагу, що Законопроект № 8359 постановою Верховної Ради України від 10 лютого 2026 року № 4775-IX включено до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

З огляду на зазначене, враховуючи приписи статей 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», статей 111, 114 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Переглянути висновок Комітету з питань правової політики від 2 березня 2023 року (протокол № 115).

2. Рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення проведення судового засідання у разі неможливості його повного фіксування технічними засобами в умовах воєнного чи надзвичайного стану (реєстр. № 8359 від 13 січня 2023 року), поданий народними депутатами України Масловим Д.В. та іншими народними депутатами України, за основу і в цілому в редакції, запропонованій Комітетом, а також у разі прийняття Законопроекту як Закону доручити Комітету разом з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України здійснити редакційне та техніко-юридичне доопрацювання його тексту.

3. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити заступника Голови Комітету Павліша П.В.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

